

V Á R O S T E R V E Z É S , T É R T E R V E Z É S

2016/17 – I. szemeszter

Építész osztatlan V. év, Építőművész MA II. év, Településmérnök MSC II. év,
Tervező építészmérnök MSC I. év nappali szakos hallgatói számára

A tantárgy/kurzus címe:	A tantárgy/kurzus száma:	Félév:	
VÁROSTERVEZÉS, TÉRTERVEZÉS	PMRURNM135, PMRURLM135	1. félév	
A kurzus típusa:	Óraszám/hét	Kreditek száma:	Számonkérés:
Előadás/Gyakorlat	1/2/0	3	f
Tantárgyfelelős: Dr. Tamás Anna Mária Előadók: dr. Tamás Anna Mária Gyakorlatvezetők: dr. Kovács-Andor Krisztián, dr. Kovács Péter, dr. Tamás Anna Mária, dr. Veres Gábor, dr Csaba Ders			
A kurzus státusa a tanulmányi programon belül: Kötelező tárgy			
A kurzus célja: A tantárgy célja, hogy betekintést nyújtson a hallgatóknak a városépítészeti és tértervezési alapvető tervezésméleti és kompozíciós kérdéseibe. A város és közttereinek típusain, fejlődésén és a kortárs tendenciák elemzésén keresztül az építészeti legösszetettebb megnyilvánulása a város, mint kultúránk és társadalmunk lenyomatának elemzése történik az előadások és a gyakorlatok keretében.			
A kurzus leírása: A tantárgy két nagyobb tematikus egységet foglal magába. Az első részben a kurzus a városépítészeti alapvető kérdéseibe nyújt betekintést. Az épített környezet elemei, beépítések elemzése, tervezésméleti, kompozíciós elvek ismertetése, elemzése történik. A tárgy településmorfológiai megközelítésből vizsgálja, hogy milyen kölcsönhatás van az épített környezet alakzatainak formája, funkciója és a településszerkezetben betöltött szerepe között. A tantárgy második felében a tértervezés elméleti és gyakorlati kérdéseinek bemutatása történik, elsősorban városi közterekre és azok típusaira helyezve a hangsúlyt. A félév részét képezi egy két munkarészből álló féléves feladat megoldása, mely során a hallgatók a terület gyakorlati alkalmazásának módszereivel is megismerkednek.			
Követelmények: Az órákon a TVSZ előírása szerinti részvétel. A hiányzások száma nem haladhatja meg az órák számának 30 %-át! A feladatok határidőre történő teljesítése és a zárthelyi dolgozat teljesítése.			

TERVEZÉSI FELADAT, TARTALMI KÖVETELMÉNYEK:

A **2016/2017 tanév** őszi szemeszterében a feladat **Pécs Zsolnay út – Rákóczi úti szakasz**ának városépítészeti vizsgálata, fejlesztési koncepciója, városépítészeti terve, és a gyakorlatvezetővel egyeztetett, a részletes feladatkiírásban meghatározott terület környezet- és tájépítészeti terve. A SZEMESZTER KIEMELT TÉMÁJA, HOGY A MOBILITÁSI TRENDEK VÁLTOZÁSA HOGYAN BEFOLYÁSOLJA A VÁROSKÉPET, VÁROSEPÍTÉSZET ÉS KÖZTERÜLETEK HASZNÁLATÁT. **(1. sz. melléklet)**

A feladat két nagyobb tematikus egységből áll, melyet tanulmány készítése előz meg.

A feladat első részében a csoportok elemezik és feldolgozzák a szűkebben és tágabban értelmezett tervezési területet, vizsgálják a meglévő építményeket beépítés, funkció, kihasználtság, építészeti minőség szempontjából. Ezzel párhuzamosan a közterületek és beépítetlen, zöldterületek elemzése és feldolgozása zajlik

Az analízis eredményeként meghatározzák a fejlesztési irányelveket, lehetőségeket: milyen elvek alapján, milyen célkitűzések mentén fejleszhető a terület elsősorban közterületek tekintetében, az analízisben megfogalmazott problémák hogyan orvosolhatók városépítészeti és közterület építészeti megoldásokkal. A vizsgálat kiemelten kell foglalkozzon rövidebb és hosszabb távon elképzelt fejlesztésekkel, amely során a közlekedési szokások, így a város szabad tereinek használata változni fog. A kutatás része feltárni a problémás területeket és lehetőségeket, majd ebből következően egy előremutatót, egységes térépítészeti koncepció kidolgozása a cél.

Ennek a vizsgálati résznek az eredményeként minden csoport meghatároz egy csoportvezetővel egyeztetett területrészt, amelyhez kapcsolódó közterületek részletes megtervezése lesz a féléves feladat második része.

A második feladatrészben a korábbi kutatásra alapozott és választott terület környezetépítészeti tervezése történik. A hallgatók feladata az egységes városi koncepción belül, azzal összhangban az általuk választott terület közterület építészeti és környezettervezési kialakítása a részletes feladat követelményekben meghatározott munkarészekkel és tartalommal.

A feladatot három fős csoportokban kell megoldani.

TANULMÁNY:

TARTALMI KÖVETELMÉNYEK:

- 5 db a feladathoz kapcsolódó, minta értékű, megvalósult közterület-fejlesztés bemutatása
- Az 5 db projekt bemutatása rövid szöveges ismertető és a megértéshez szükséges képanyag formájában történik. A bemutatás mennyisége témánként 3 oldal és 1500 leütés terjedelemben kell történnjen. Minden projekt esetében fontos a sarkalatos adatok (pontos helyének, beavatkozás léptékének, tervezőnek, tervezés/kivitelezés évének) feltűntetése.
- A tanulmányt egyénileg kell elkészíteni.

A tanulmány célja a féléves feladathoz gyűjtött előképek igényes formában történő dokumentálása és a példaválasztás indoklása.

FORMAI KÖVETELMÉNYEK:

- A formátum szabadon választható, de nagyságrendileg A4-es méretben készüljön.
- Minimum 10 oldal terjedelemben és minimum 5 x 1500n szöveges anyaggal.
- **Csak a grafikai igényesen feldolgozott, tördelt, borítóval ellátott és fűzött dokumentumok fogadhatóak el.**

1. FELADATRÉSZ:

TARTALMI KÖVETELMÉNYEK:

- Az első feladatrész célja, hogy a csoportok részletesen tanulmányozzák a mellékletben meghatározott területrészt
- Ezt követően feltárják az esetleges problémákat, lehetőségeket, veszélyforrásokat, majd ennek eredményeként kidolgozzanak egy az egész területre, vagy indokolt esetben annak egy részére készülő egységes közterület fejlesztési koncepciót.
- Ezzel párhuzamos, a megfogalmazott irányelveknek megfelelően ki kell választani egy kisebb területet, melyre koncepciótervet kell készíteni.

A dokumentum felépítése tetszőleges, de az alábbi nagy témaköröket mindenképp tartalmaznia kell:

- A terület bemutatása, elemzése, kiértékelése
- Analízisek:
 - épületek elhelyezkedése, kapcsolata, funkciója, kihasználtsága, minősége, stb.
 - közterületek vizsgálata
 - közlekedés vizsgálat
 - SWOT (erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek)
- Célkitűzések meghatározása és a fejlesztési koncepció bemutatása:
 - rövid szöveges koncepció
 - a 2. feladatrészben kidolgozandó közterület kijelölése, annak fejlesztési koncepciója
 - az értelmezéshez szükséges helyszínrajzok a fejlesztési terület léptékének megfelelő nagyságrendben és mennyiségben (gyakorlatvezetővel egyeztetett módon)
 - arculati terv (építészeti formanyelv, közterületi arculati terv)

FORMAI KÖVETELMÉNYEK:

- A feladatrészt a félév során kiadott paramétereknek megfelelően, **10 perces prezentáció** keretében és 1 db **A1-es méretű, kasírozott összefoglaló tablón** kell bemutatni.
- Csak a grafikailag igényesen feldolgozott anyagok fogadhatóak el.
- Az előadáshoz és a tablók kialakításához egységes felirat és formátum készül, melyet a félév során kapnak meg a hallgatók.

2. FELADATRÉSZ:

Az 1. feladatrészben egyénileg meghatározott közterület környezetépítészeti tervezése

TARTALMI KÖVETELMÉNYEK:

- koncepció bemutatása ábrákkal és szövegesen
- átnézeti helyszínrajz, m=1:500, m=1:1000
- helyszínrajz, m =1:200 vagy m=1:100
- metszetek, min. 2 db, m =1:200 vagy m=1:100
- részletrajzok
- látványtervek
- egyedi utcabútorok, mobiliák tervei, m=1:50

FORMAI KÖVETELMÉNYEK:

- A feladatrészt **10 perces prezentáció** keretében és **2 db, A1-es méretű, kasírozott tablón** kell bemutatni.
- Csak a grafikailag igényesen feldolgozott anyagok fogadhatóak el
- Az előadáshoz és a tablók kialakításához egységes felirat és formátum készül, melyet a félév során kapnak meg a hallgatók.
- A teljes féléves feladatot a félév során meghatározott módon, digitálisan is le kell adni

Beadási határidők:

TANULMÁNY: **2016.09.30.(nappali képzésben), 2016.10.07.** (levelező képzésben)

I. PREZENTÁCIÓ: **2016.10.21.** (nappali és levelező képzésben egyaránt)

II. PREZENTÁCIÓ: **2016.12.16.** (nappali és levelező képzésben egyaránt)

Értékelés:

Zárthelyi dolgozat: 20 pont (min. 16 pont)

Tanulmány: 10 pont (min. 5 pont)

1. feladatrész: 20 pont (min. 10 pont)

2. feladatrész: 20 pont (min. 10 pont)

Érdemjegy kialakítása:

0 - 40.....elégtelen (1)

41 - 50.....elégséges (2)

51 - 60.....közepes (3)

61 - 70.....jó (4)

71 - 80.....jeles (5)

R É S Z L E T E S I D Ő B E O S Z T Á S _ 2016/17 – I. szemeszter

Építész osztatlan V. év, Építőművész MA II. év, Településmérnök MSC II. év,
Tervező építészmérnök MSc I. év nappali és levelező szakos hallgatói számára

Okt. hét	előadás: péntek 13.45 - 14.30 _ A008, gyakorlat: péntek (13.45)14.45.- 16.15 _ A008	
1. 09.09.	Féléves feladat ismertetése Csoportbeosztás (a csoportbeosztás az első órán, papíron történik, a Netpunban lévő beosztás, annak hibája miatt, érvénytelen)	
2. 09.16.	Gyakorlat: 1. feladatrész, tanulmány konzultációja	
3. 09.23.	<p>Előadás: A város megismerése szövege, rétegei által. Városépítészeti, mint kontextúra</p> <p>Előadás: A féléves feladathoz kapcsolódó, a területi problémát, a fejlesztési irányelveket bemutató, vitaindító előadás</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. feladatrész és tanulmány konzultációja
4. 09.30.	Gyakorlat: 1. feladatrész konzultációja, tanulmány beadása a nappali képzésben	
5. 10.07.	<p>Előadás: Fenntartható városfejlesztés</p> <p>Város és közterület rehabilitáció. Közterek és közterületek fejlesztése történeti városszövetben</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. feladatrész konzultációja tanulmány beadása a levelező képzésben
6. 10.14.	Gyakorlat: 1. feladatrész konzultációja	
7. 10.21.	1. FELADATRÉSZ PREZENTÁCIÓJA	1. FELADATRÉSZ PREZENTÁCIÓJA
8. 10.28.	Gyakorlat: 2. feladatrész konzultációja	
9. 11.04.	ŐSZI SZÜNET	
10. 11.11.	Gyakorlat: 2. feladatrész konzultációja	

11. 11.18.	Előadás: A városi közterületek típusai, tervezési alapelvei, fejlődése. Kortárs és történeti szabadterek elemzése	<ul style="list-style-type: none"> • 2. feladatrész konzultációja
12. 11.25.	Gyakorlat: 2. feladatrész konzultációja	
13. 12.02.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT	<ul style="list-style-type: none"> • 2. feladatrész konzultációja
14. 12.09.	Gyakorlat: 2. feladatrész konzultációja	
15. 12.16.	2. FELADATRÉSZ LEADÁSA ÉS PREZENTÁCIÓJA	

1. **számú melléklet – témafelvetés**
2. **számú melléklet – tervezési terület**

Dr. Tamás Anna Mária
2016.09.07.

JÖVŐMŰHELY | PÉCS

MOBILITÁSI VERSUS URBANISZTIKAI TRENDEK A ZSOLNAY ÚT - RÁKÓCZI ÚT ÁTALAKULÁSÁNAK A FORGATÓKÖNYVEI

ELŐSZÓ

William Gibson világhírű sci-fi író szokta mondani¹, hogy "a jövő már elérkezett, csak még nem ért oda mindenhová". Igaz a mondás térben is, de ami sokkal elkésőbb, hogy a technológiai fejlődés a fejekbe sem tud beszivárogni, ezért az emberek túlnyomó többsége nem tud adekvátan gondolkodni a jövőről és azt gondolja, hogy nem is lehet. Ez nem csak azért baj, mert már társadalmi szinten kezdünk el rettegni a jövőtől², hanem azért is, mert így egyre inkább csak elszennvedői és nem alakítói leszünk a jövőnknek. Ahelyett, hogy a társadalmi igényeinknek megfelelően tudatosan választanánk a technológia által felvetett lehetséges forgatókönyvek közül, leginkább csak elszennvedjük az előre nem is látott veszélyeit.

A jövőműhely a komplex tervezés tárgy keretében idén egy olyan témát igyekszik körüljárni, ami egyszerre provokatív és aktuális, egyszerre szeretné igazolni, hogy a jövőről nem csak lehet, de kell is hitelesen gondolkodni, különösen ha az ember tervezőként, hivatás szerűen űzi a jövőről való gondolkodást! A jövőről való gondolkodásnak szerintünk van néhány fontos sarokpontja:

- a jövőműhely közös gondolkodásra invitál, amiben a témavezetők és a meghívott vendégeink nem kijelentenek, hanem a témával kapcsolatos tudásukkal vitát igyekeznek provokálni egy általuk is kutatott témával kapcsolatban
- A jövőműhely ezért önálló és kritikus gondolkodásra invitál, hiszen ahogyan majd látni fogjátok az előadók és a témavezetők sem lesznek egységesek a valóság értelmezésben
- A téma természetéből fakadóan ez egy nyílt végű gondolkodási folyamat, ezért abban bízunk, hogy a közös gondolkodás az előadók és a témavezetők számára is érdekes perspektívákat vet majd fel
- Ebből fakadóan nem is hirdetünk győztest és veszteseket, nincsen jó vagy rossz megoldás csak meggyőző és kevésbé meggyőző érvek

TÉMAFELVETÉS

Miközben a mobilitás haladó szakemberei fordulatról beszélnek a mobilitásról való gondolkodásban, az átlagemberek túlnyomó többsége csak legyint, a sokaknak talán még futurisztikusnak hangzó, bár lassan már a hétköznapokba is beszivárgó közlekedési innovációkon. Miközben a Google több mint két éve működteti a magát vezető

¹ http://index.hu/tech/2014/07/01/ami_a_neuromancerbol_megvalosult/

² http://www.infonia.hu/digitalis_folyoirat/infvars_AI_vitaindito_zkl.pdf

autóját³; lassan már egy évtizede nem gördül le autó úgy a gyártosorról, hogy ne lehetne vele digitálisan kommunikálni; lényegében nincs olyan szegmense a mobilitásnak, amiről ne tudnánk olcsón nagy pontosságú adatot gyűjteni; minden olyan eszközzel rendelkezünk amivel képesek vagyunk elemezni és modellezni ezeket az információkat; sokan mégis futurisztikusnak gondolják azt, hogy a mobilitás rendszere a pillanatnyi igényeknek megfelelően irányítható.

A várostervezés területén a helyzet sokkal rosszabb, mert amíg a mobilitás területének változásairól egyre pontosabb képet alkothatunk, szinte semmit nem tudunk arról, hogy ezek a trendek milyen módon alakítják át a városainkat? Triviális, de mégis félve mondhatjuk csak ki, hogy egy google-car flotta megjelenése feleslegessé tenné a városaink jelentős részét elfoglaló parkolókat. Hasonlóan nem nehéz belátni azt sem, hogy egy jóval hatékonyabban szervezett közlekedésnek, jóval kevesebb térre van szüksége, felszabadítva a teret például a gyalogos forgalom igényeinek a kielégítésére. A szénhidrogén alapú mobilitás visszaszorulásával pedig drámaian át fog értékelődni a "háborús" viszony a közlekedési célú és a városi terek között.

Ebben a félévben neves mobilitási szakembereket igyekszünk meginvitálni, hogy a segítségükkel pontosítsuk, milyen forgatókönyvek mentén változik a mobilitás rendszere, építész / urbanista témavezetőinkkel pedig ezeknek az urbanisztikai, városépítészeti és építészeti konzekvenciáit igyekszünk feltérképezni. Ezeket a trendeket nem csak általában igyekszünk megérteni, hanem Pécs esetében egy konkrét helyszín esetében fel is szeretnénk térképezni a mobilitás várható következményeit. A választott terület a Zsolnay út - Rákóczi út tengelye, mert azt sejtjük, hogy a mobilitás rendszerének és kultúrájának változásával egy régi pécsi álom válhat valósággá, a Zsolnay boulevard kialakulása.

AJÁNLOTT SZAKIRODALOM

Intermodális közösségi közlekedési csomópont kialakítása Pécssett

<http://logoweb.pecs.hu/staticPage/index/tajekoztatok.php>

Pécs Megyei Jogú Város és környéke hosszú távú térségi közlekedés-fejlesztési terve

<http://logoweb.pecs.hu/staticPage/index/tajekoztatok.ph>

Dr. Csaba Ders

Pécs, 2016. szeptember 6.

³ <https://www.google.com/selfdrivingcar/>

TERVEZÉSI
TERÜLET

